

Tietosuojaneuvoston lausunto (64 artikla)

**Lausunto 12/2020 Suomen toimivaltaisen
valvontaviranomaisen antamasta päätösehdotuksesta, joka
koskee käytännesääntöjen valvontaelimen
akkreditointivaatimusten hyväksymistä yleisen tietosuoja-
asetuksen 41 artiklan mukaisesti**

Annettu 25. toukokuuta 2020

Sisällysluettelo

1	TIIVISTELMÄ TOSISEIKOISTA.....	4
2	ARVIOINTI.....	4
2.1	Tietosuojaneuvoston yleinen perustelu toimitetusta akkreditointivaatimusten luonnoksesta	4
2.2	Analyysi Suomen akkreditointivaatimuksista käytännesääntöjen valvontaelimiä varten.....	5
2.2.1	YLEISET HUOMAUTUKSET	6
2.2.2	RIIPPUMATTOMUUS	6
2.2.3	ETURISTIRIITA	8
2.2.4	LUODUT MENETTELYT JA RAKENTEET.....	8
2.2.5	LÄPINÄKYVÄ VALITUSTEN KÄSITTELY.....	9
2.2.6	OIKEUDELLINEN ASEMA	10
3	PÄÄTELMÄT/SUOSITUKSET	10
4	LOPPUHUOMAUTUKSET.....	11

Euroopan tietosuojaneuvosto, joka

ottaa huomioon luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta 27 päivänä huhtikuuta 2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (jäljempänä 'yleinen tietosuoja-asetus') 63 artiklan, 64 artiklan 1 kohdan c alakohdan, 3–8 kohdan ja 41 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon ETA-sopimuksen sekä erityisesti sen liitteen XI ja pöytäkirjan 37, sellaisina kuin ne ovat muutettuina 6 päivänä heinäkuuta 2018 annetulla ETA:n sekakomitean päätöksellä N:o 154/2018¹,

ottaa huomioon 25 päivänä toukokuuta 2018 hyväksytyin työjärjestyksensä 10 ja 22 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

1) Euroopan tietosuojaneuvoston (jäljempänä 'tietosuojaneuvosto') päätehtävänä on varmistaa yleisen tietosuoja-asetuksen yhdenmukainen soveltaminen, kun valvontaviranomainen aikoo hyväksyä käytännesääntöjen (jäljempänä 'säännöstö') valvontaelimen akkreditointikriteeristön 41 artiklan mukaisesti. Tietosuojaviranomaisen tehtävänä on laatia vaatimukset, joita sovelletaan, kun toimivaltainen valvontaviranomainen akkreditoi käytännesääntöjen valvontaelimen. Tämän lausunnon tarkoituksena on auttaa saavuttamaan ehdotettuja kriteerejä koskeva yhdenmukainen lähestymistapa. Vaikka yleinen tietosuoja-asetus ei suoraan aseta yksitäisiä vaatimuksia akkreditoinnille, se kuitenkin edistää yhdenmukaisuutta. Tietosuojaneuvosto pyrkii saavuttamaan tämän tavoitteen pyytämällä toimivaltaisia valvontaviranomaisia laatimaan vaatimuksensa valvontaelimien akkreditoinnista yleisen tietosuoja-asetuksen 41 artiklan 2 kohdan ja tietosuojaneuvoston suuntaviivojen "ohje 1/2019 yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisista käytännesäännöistä ja valvontaelimistä" (jäljempänä 'suuntaviivat') perusteella, käyttäen suuntaviivojen akkreditointijaksossa (12 jakso) määritettyjä kahdeksaa kriteeriä. Se pyrkii tavoitteeseen myös antamalla toimivaltaisille valvontaviranomaisille kirjalliset ohjeet, joissa selitetään akkreditointikriteerit ja pyytämällä toimivaltaisia valvontaviranomaisia ottamaan nämä kriteerit käyttöön tämän lausunnon mukaisesti harmonisoidun lähestymistavan saavuttamiseksi.

2) Yleisen tietosuoja-asetuksen 41 artiklaan viitaten toimivaltainen valvontaviranomaisten on hyväksyttävä kriteerit hyväksytyjen käytännesääntöjen valvontaelinten akkreditointia varten. Toimivaltainen valvontaviranomaisten on kuitenkin sovellettava yhdenmukaisuusmekanismia, jotta tarkoituksenmukaisten vaatimusten asettaminen olisi mahdollista. Näin varmistetaan, että valvontaelimet suorittavat käytännesääntöjen noudattamisen valvontaa asiantuntevasti, yhdenmukaisesti ja riippumattomasti ja siten helpottavat käytännesääntöjen asianmukaista toimeenpanoa kaikkialla unionissa. Näin ne auttavat yleisen tietosuoja-asetuksen asianmukaisessa soveltamisessa.

3) Jotta ei-julkisia elimiä koskevat käytännesäännöt voidaan hyväksyä, valvontaelin (tai -elimet) on yksilöitävä osana käytännesääntöjä ja toimivaltaisen valvontaviranomaisen on akkreditoitava se (tai

¹ Viittauksilla "unioniin" tarkoitetaan kauttaaltaan tässä lausunnossa viittauksia ETAan.

ne) kykeneväksi valvomaan käytännesääntöjen noudattamista tehokkaasti. Yleisessä tietosuojasetuksessa ei määritellä termiä ”akkreditointi”. Yleisen tietosuojasetuksen 41 artiklan 2 kohdassa kuitenkin määritellään yleiset vaatimukset valvontaelimen akkreditointia varten. On useita vaatimuksia, jotka on täytettävä, jotta toimivaltainen valvontaviranomainen voi akkreditoida valvontaelimen. Käytännesääntöjen ylläpitäjien on selitettävä ja osoitettava, miten heidän ehdottamansa valvontaelin täyttää yleisen tietosuojasetuksen 41 artiklan 2 kohdassa esitetyt vaatimukset akkreditoinnin saamiseksi.

4) Vaikka valvontaelimen akkreditointikriteerit ovat yhdenmukaisuusmekanismin alaisia, suuntaviivojen mukaisten akkreditointivaatimusten kehittämisessä olisi huomioitava käytännesääntöjen sektori tai erityispiirteet. Toimivaltaisilla valvontaviranomaisilla on harkintavaltaa kaikkien käytännesääntöjen laajuuden ja erityispiirteiden suhteen, ja niiden olisi huomioitava niitä koskeva olennainen lainsäädäntö. Tietosuojaneuvoston lausunnon tavoite on siten välttää huomattavia epä johdonmukaisuuksia, jotka voisivat vaikuttaa valvontaelinten toimintakykyyn ja sen seurauksena yleisen tietosuojasetuksen käytännesääntöjen ja niitä valvovien elimien maineeseen.

5) Tässä suhteessa tietosuojaneuvoston käyttöönottamat suuntaviivat toimivat ohjenuorina yhdenmukaisuusmekanismin yhteydessä. Tietosuojaneuvosto on suuntaviivoissa selvittänyt, että vaikka valvontaelimen akkreditointi koskee vain tiettyä käytännesääntöä, valvontaelin voidaan akkreditoida useampaa kuin yhtä käytännesääntöä varten edellyttäen, että se täyttää jokaisen käytännesääntöjen akkreditointivaatimukset.

6) Tietosuojaneuvosto antaa lausunnon yleisen tietosuojasetuksen 64 artiklan 3 kohdan nojalla, luettuna yhdessä Euroopan tietosuojaneuvoston työjärjestyksen 10 artiklan 2 kohdan kanssa, kahdeksan viikon kuluessa ensimmäisestä arkipäivästä sen jälkeen, kun puheenjohtaja ja toimivaltainen valvontaviranomainen ovat päättäneet, että asiakirjat ovat valmiita. Määräaikaa voidaan jatkaa puheenjohtajan päätöksellä kuudella viikolla ottaen huomioon asian monimutkaisuus.

ON ANTANUT SEURAAVAN LAUSUNNON:

1 TIIVISTELMÄ TOSISEIKOISTA

1. Suomen valvontaviranomainen on antanut tietosuojaneuvostolle päätösehdotuksensa, joka koskee käytännesääntöjen valvontaelimen akkreditointivaatimuksia, ja pyytää lausuntoa 64 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti unionin tason yhdenmukaisen lähestymistavan noudattamiseksi. Päätös siitä, että asiakirjoissa ei todettu olevan puutteita, tehtiin 17. helmikuuta 2020.
2. Tietosuojaneuvoston työjärjestyksen 10 artiklan 2 kohdan mukaisesti puheenjohtaja päätti käsiteltävänä olevan asian monimutkaisuuden vuoksi jatkaa alkuperäistä kahdeksan viikon hyväksymisaikaa kuudella viikolla.

2 ARVIOINTI

2.1 Tietosuojaneuvoston yleinen perustelu toimitetusta akkreditointivaatimusten luonnoksesta

3. Kaikkien tietosuojaneuvostolle lausuntoa varten toimitettujen akkreditointivaatimusten on täytettävä täysin yleisen tietosuoja-asetuksen 41 artiklan 2 kohdan kriteerit ja oltava tietosuojaneuvoston suuntaviivojen akkreditointijaksossa (12 jakso, sivut 21–25) esitettyjen kahdeksan alueen mukaisia. Tietosuojaneuvoston lausunnolla pyritään varmistamaan yhdenmukaisuus ja yleisen tietosuoja-asetuksen 41 artiklan 2 kohdan asianmukainen soveltaminen esitetyn luonnoksen osalta.
4. Tämä tarkoittaa, että kun käytännesääntöjen valvontaelimen akkreditointivaatimuksia luonnostellaan yleisen tietosuoja-asetuksen 41 artiklan 3 kohdan ja 57 artiklan 1 kohdan p alakohdan mukaisesti, kaikkien valvontaviranomaisten on täytettävä nämä suuntaviivoissa ennakoitujen keskeiset perusvaatimukset, ja tietosuojaneuvosto voi suositella, että valvontaviranomaiset mukauttavat päätösluonnoksiaan vastaavasti yhdenmukaisuuden varmistamiseksi.
5. Kaikilta ei-julkisia viranomaisia ja elimiä koskevilta käytännesäännöiltä edellytetään, että niillä on akkreditoituneet valvontaelimet. Yleisessä tietosuoja-asetuksessa mainitaan erityisesti, että valvontaviranomaisten, tietosuojaneuvoston ja komission "on edistettävä sellaisten käytännesääntöjen laatimista, joiden avulla tuetaan tämän asetuksen asianmukaista soveltamista, ottaen huomioon käsittelyn eri sektorien erityispiirteet ja mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten erityistarpeet erityisesti" (yleisen tietosuoja-asetuksen 40 artiklan 1 kohta). Siten tietosuojaneuvosto tunnustaa, että näiden vaatimusten on toimittava eri tyyppisiä käytännesääntöjä varten niin, että ne koskevat eri kokoisia sektoreita, ratkaisevat erilaisia etukysymyksiä ja koskevat eri riskitasoilla olevia käsittelytoimia.
6. Joillakin alueilla tietosuojaneuvosto tukee yhdenmukaistettujen vaatimusten kehittämistä kannustamalla valvontaviranomaista pohtimaan esimerkkejä, jotka on annettu asian selventämiseksi.
7. Jos tässä lausunnossa ei sanota mitään erityisestä vaatimuksesta, se tarkoittaa, että tietosuojaneuvosto ei pyydä Suomen valvontaviranomaista ryhtymään lisätoimiin.
8. Tässä lausunnossa ei käsitellä niitä Suomen valvontaviranomaisen toimittamia kohtia, jotka eivät kuulu yleisen tietosuoja-asetuksen 41 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan, kuten viittauksia kansalliseen lainsäädäntöön. Tietosuojaneuvosto kuitenkin toteaa, että kansallisen lainsäädännön tulisi olla linjassa yleisen tietosuoja-asetuksen kanssa silloin, kun niin on vaadittu.

2.2 Analyysi Suomen akkreditointivaatimuksista käytännesääntöjen valvontaelimiä varten

9. Ottaen huomioon, että
 - a. yleisen tietosuoja-asetuksen 41 artiklan 2 kohdassa on luettelo akkreditointia koskevista vaatimuksista, jotka valvontaelimen on täytettävä saadakseen akkreditoinnin,
 - b. yleisen tietosuoja-asetuksen 41 artiklan 4 kohdassa edellytetään, että kaikilla käytännesäännöillä (paitsi 41 artiklan 6 kohdan mukaisilla viranomaisia koskevilla säännöillä) on oltava akkreditoitu valvontaelin,
 - c. yleisen tietosuoja-asetuksen 57 artiklan 1 kohdan p ja q alakohdan mukaan toimivaltaisen valvontaviranomaisen on laadittava ja julkaistava valvontaelimiä koskevat akkreditointivaatimukset ja akkreditoitava elin käytännesääntöjen seuranta varten,tietosuojaneuvosto esittää seuraavan lausunnon:

2.2.1 YLEISET HUOMAUTUKSET

10. Tietosuojaneuvosto panee merkille, että akkreditointivaatimusten luonnoksen yleisten huomautusten mukaan Suomen valvontaviranomainen arvioi valvontaelimen akkreditointia ”määräajoin” riskiperusteisen menetelmän mukaisesti, jotta voidaan varmistaa, että elin täyttää edelleen akkreditointia koskevat vaatimukset. Tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti säännökseen, joka koskee Suomen valvontaviranomaisen tekemää akkreditointivaatimusten määräaikaista uudelleenarviointia, jolla varmistetaan yleisen tietosuoja-asetuksen noudattaminen. Selkeyden ja avoimuuden vuoksi tietosuojaneuvosto kuitenkin kannustaa Suomen valvontaviranomaista antamaan tietoa siitä, miten määräaikainen uudelleenarviointi tapahtuu käytännössä.
11. Asiantuntemusta koskevista vaatimuksista Suomen valvontaviranomaisen akkreditointivaatimusten luonnoksen 3.1 jaksossa todetaan, että valvontaelin noudattaa tietosuojalainsäädäntöä omissa toimissaan. Onkin epäselvää, miten Suomen valvontaviranomainen tarkastaa tietosuojalainsäädännön noudattamisen: riittääkö tämän osalta esimerkiksi valvontaelimen oma ilmoitus vai tekeekö valvontaviranomainen kattavamman arvioinnin. Tietosuojaneuvosto suosittelee siksi, että Suomen valvontaviranomainen laatii tämän vaatimuksen uudelleen osoitusvelvollisuuden osalta ja selventää, että valvontaelimen on osoitettava noudattavansa tietosuojalainsäädäntöä.
12. Tietosuojaneuvosto kehottaa Suomen valvontaviranomaista sisällyttämään joko akkreditointivaatimusten luonnokseen tai niitä täydentäviin ohjeisiin esimerkkejä tiedoista tai asiakirjoista, jotka hakijoiden on toimitettava akkreditointia hakiessaan.

2.2.2 RIIPPUMATTOMUUS

13. Tietosuojaneuvosto panee merkille, että akkreditointivaatimusten luonnoksen yleisten huomautusten mukaan vaatimuksia sovelletaan valvontaelimeen riippumatta siitä, onko se sisäinen vai ulkoinen elin, ellei toisin todeta. Tietosuojaneuvosto katsoo, että käytännesääntöjen jäsenet eivät voi perustaa sisäisiä valvontaelimiä, vaan niitä voi perustaa ainoastaan käytännesääntöjen ylläpitäjä. Tietosuojaneuvosto suosittelee siksi selkeyttämään tätä vaatimusta ja esittämään sen joko akkreditointivaatimusten luonnoksen tekstissä tai esimerkkinä.
14. Suomen valvontaviranomaisen akkreditointivaatimusten luonnoksen 1 jaksoa koskevien perustelujen ensimmäisen kohdan (”riippumattomuus”) osalta tietosuojaneuvosto tunnustaa valvontaelimen olevan puolueeton käytännesääntöjen soveltamisalaan kuuluvien käytännesääntöjen jäsenten, ammattialan, toimialan tai sektorin osalta. Tietosuojaneuvosto kuitenkin katsoo, että näitä vaatimuksia olisi täsmennettävä lisää erityisesti kaikkien sellaisten oikeudellisten ja taloudellisten yhteyksien osalta, joita voi olla valvontaelimen ja käytännesääntöjen ylläpitäjän tai käytännesääntöjen jäsenten välillä. Tämän vuoksi tietosuojaneuvosto kannustaa Suomen valvontaviranomaista muuttamaan tätä kohtaa vastaavaksi.
15. Suomen valvontaviranomaisen akkreditointivaatimusten luonnosten jaksoa ”Riippumattomuus” koskevien perustelujen toisen kohdan osalta tietosuojaneuvosto panee merkille rakenteelliset ja menettelyä koskevat vaatimukset, joilla riippumattomuus varmistetaan. Tietosuojaneuvosto suosittelee, että Suomen valvontaviranomainen muotoilee vaatimusta uudelleen sen korostamiseksi, että juuri akkreditointia pyytävän valvontaelimen on todistettava riippumattomuutensa.

16. Tietosuojaneuvosto panee lisäksi merkille, että valvontaelimen on oltava taloudellisesti vakaa ja sillä on oltava resurssit toimiensa toteuttamiseen. Lisäksi sen valvontatehtävään saama taloudellinen tuki ei saa vaarantaa sen riippumattomuutta (Suomen valvontaviranomaisen akkreditointivaatimusten luonnoksen 1.1 ja 1.3 jakso). Tietosuojaneuvosto katsoo kuitenkin, että lisäselvennyksiä tarvitaan siitä, miten valvontaelimen pitkän aikavälin taloudellinen vakaus varmistetaan. Tietosuojaneuvosto suosittelee erityisesti, että Suomen valvontaviranomainen muotoilee vaatimukset uudelleen, jotta voidaan selittää, miten taloudellinen riippumattomuus taataan, jos yhtä tai useampaa rahoituslähdettä ei enää ole. Tietosuojaneuvosto katsoo myös, että Suomen valvontaviranomaisen akkreditointivaatimusten luonnoksen 1.4 jaksossa olisi oltava viittaus siihen, että on esitettävä selvitystä siitä, miten taloudellinen riippumattomuus varmistetaan valvontaelimen omaan toimintaan liittyvien riskien osalta, esimerkiksi vahingonkorvauksissa, jotka on maksettava valvontaelimen korvausvastuun vuoksi. Tietosuojaneuvosto suosittelee siksi, että Suomen valvontaviranomainen sisällyttää kyseisen viittauksen akkreditointivaatimusten luonnokseen. Tietosuojaneuvosto katsoo myös, että Suomen valvontaviranomaisen akkreditointivaatimusten luonnoksen 1.4 jaksoon olisi hyvä sisällyttää valvontaelimen taloudellista riippumattomuutta koskevia esimerkkejä sen korostamiseksi, kuinka valvontaelin voi osoittaa, että keinojen, joiden avulla se hankkii taloudellista tukea, ei pitäisi vaikuttaa haitallisesti sen riippumattomuuteen. Valvontaelimen ei esimerkiksi voitaisi katsoa olevan taloudellisesti riippumaton, jos sen taloudellista tukea koskevissa säännöissä sallittaisiin se, että valvontaelimen tutkittavana olevaan käytännesääntöihin n kuuluva jäsen lopettaa taloudellisen tukensa sille välttääkseen valvontaelimen mahdollisesti langettaman sanktion. Tietosuojaneuvosto kehottaa Suomen valvontaviranomaista antamaan esimerkkejä siitä, kuinka valvontaelin voi esittää kyseistä selvitystä.
17. Valvontaelimen työntekijöiden/henkilöstön nimittämisen (Suomen valvontaviranomaisen akkreditointivaatimusten luonnoksen 1.5 jakso) osalta tietosuojaneuvosto suosittelee, että Suomen valvontaviranomainen selventää, miten valvontaelimen riippumattomuus voitaisiin osoittaa. Tietosuojaneuvosto suosittelee mukauttamaan vaatimuksen sanamuodon suuntaviivojen sanamuotoon (katso 63–67 kohta) selkeyden vuoksi.
18. Suomen valvontaviranomaisen akkreditointivaatimusten luonnoksen 1.12 jaksossa viitataan sisäisen valvontaelimen organisaatorakenteeseen ja varmistetaan sen puolueettomuus pyytämällä, että sillä on erilliset työntekijät/henkilöstö ja johto. Tietosuojaneuvosto tiedostaa, että tämä sanamuoto perustuu suuntaviivoihin. Tietosuojaneuvosto kuitenkin katsoo, että tietyissä tilanteissa tiukkaa velvoitetta sisäisen valvontaelimen ulkopuolisen henkilöstön käyttämisestä voisi olla hankalaa täyttää. Siksi tietosuojaneuvosto kannustaa Suomen valvontaviranomaista lieventämään vaatimusta, jotta voidaan ottaa huomioon poikkeukselliset tilanteet, joissa sisäisen valvontaelimen työntekijät/henkilöstö ja johto eivät voisi olla erillisiä suuremmasta yhteisöstä, johon se kuuluu, kunhan käytössä on asianmukaiset takeet, joilla voidaan lieventää riittävästi riskiä riippuvuudesta tai eturistiriidasta (suuntaviivojen 66 kohta sivulla 22).
19. Suomen valvontaelimen akkreditointivaatimusten luonnoksen 1.13 jaksossa viitataan valvontaelimen käyttämiin alihankkijoihin. Tietosuojaneuvosto katsoo, että alihankkijoiden pitäisi pystyä varmistamaan toimiensa suorittamisessa sama takeiden taso kuin valvontaelimen, muun muassa sama osaamis- ja asiantuntemustaso. Valvontaelimellä pitäisi kuitenkin olla lopullinen vastuu kaikista sen valvontatoiminnon osalta tehtävistä päätöksistä. Tietosuojaneuvosto kannustaa siksi Suomen valvontaviranomaista täsmentämään, että alihankkijan vastuusta ja velvoitteista riippumatta valvontaelimellä on aina lopullinen vastuu päätöksenteosta ja vaatimusten noudattamisesta.

Tietosuojaneuvosto katsoo myös, että silloinkin, kun alihankkijoita käytetään, valvontaelimen on varmistettava sopimusosapuolen tarjoamien palvelujen tehokas valvonta. Tietosuojaneuvosto suosittelee, että Suomen valvontaviranomainen lisää tämän velvoitteen yksiselitteisesti akkreditointivaatimusten luonnokseen.

20. Tietosuojaneuvosto huomauttaa, että Suomen valvontaviranomaisen akkreditointivaatimusten luonnoksen 1.15 jakson mukaan, kun alihankkijoita käytetään valvontatoimiin liittyvissä prosesseissa, valvontaelimen on tehtävä kirjalliset sopimukset, joissa kuvataan vastuut jne., sekä laadittava asiakirjat alihankintamenettelystä. Tietosuojaneuvosto kannustaa Suomen valvontaviranomaista muotoilemaan tekstin uudelleen, jotta siihen voidaan sisällyttää kyseisten sopimusten päättämiseen liittyvät vaatimukset erityisesti, jotta voidaan varmistaa, että alihankkijat täyttävät tietosuojavelvoitteensa. Tietosuojaneuvosto kannustaa Suomen valvontaviranomaista myös lisäämään vaatimuksia, jotka liittyvät ulkoisen elimen nimittämistä koskevaan riskinhallintaan.

2.2.3 ETURISTIRIITA

21. Tietosuojaneuvosto panee merkille Suomen valvontaviranomaisen akkreditointivaatimusten luonnokseen sisältyvät vaatimukset siitä, että valvontaelimen on osoitettava, että sen tehtävien ja velvollisuuksien suorittaminen ei aiheuta eturistiriitaa. Vaatimusluonnoksen 2 jakson perusteluissa ei kuitenkaan esitetä riittävän selkeästi, mitkä tilanteet voivat aiheuttaa eturistiriidan. Tietosuojaneuvosto katsoo, että voisi olla hyödyllistä esittää käytännön esimerkkejä tapauksista, joissa eturistiriita voi ilmetä. Eturistiriidasta on kyse esimerkiksi tilanteessa, jossa valvontaelimen puolesta tarkastuksia tai päätöksiä tekevä henkilöstö on työskennellyt aikaisemmin edeltävinä vuosina käytännesääntöjen ylläpitäjälle tai muille käytännesääntöihin kuuluville organisaatioille. Täten tietosuojaneuvosto kannustaa Suomen valvontaviranomaista lisäämään tässä kohdassa esitetyn mukaisia esimerkkejä. Tietosuojaneuvosto kehottaa Suomen valvontaviranomaista myös laatimaan tämän jakson vaatimuksen uudelleen, jotta käy selväksi, että eturistiriidat voivat myös riippua sen alan (niiden alojen) erityisominaisuuksista, johon (joihin) käytännesääntöjä sovelletaan.
22. Tietosuojaneuvosto tiedostaa, että Suomen valvontaviranomaisen akkreditointivaatimusten luonnoksen 2 jakson perusteluissa viitataan sellaisten tilanteiden tunnistamiseen, jotka todennäköisesti aiheuttavat eturistiriidan, ja siihen, että tällaisen ristiriidan välttämiseksi toteutetaan toimenpiteitä. Tietosuojaneuvosto kuitenkin katsoo, että sisäisten valvontaelinten osalta eturistiriidan puuttumista koskevaan todistustaakkaan liittyvien vaatimusten pitäisi olla tiukempia, ja suosittelee, että vaatimuksia muokataan vastaavasti.
23. Suomen valvontaviranomaisen akkreditointivaatimusten luonnoksen 2.1 jaksossa todetaan, että valvontaelimen ei tule tarjota käytännesääntöihin kuuluville jäsenille mitään palveluja, jotka voisivat vaikuttaa haitallisesti sen puolueettomuuteen. Tietosuojaneuvosto suhtautuu tähän vaatimukseen myönteisesti mutta katsoo, että puolueettomuutta koskevia riskejä voi aiheutua monista toimista, joita valvontaelin tekee myös käytännesääntöjen ylläpitäjien (erityisesti, jos valvontaelin on sisäinen) tai muiden kyseessä olevan alan asiaankuuluvien elinten osalta. Siksi tietosuojaneuvosto kannustaa Suomen valvontaviranomaista täydentämään nykyistä vaatimusta vastaavasti.

2.2.4 LUODUT MENETTELYT JA RAKENTEET

24. Luotujen menettelyjen ja rakenteiden osalta tietosuojaneuvosto huomauttaa, että Suomen valvontaviranomaisen akkreditointivaatimusten luonnoksen 4 jakson vaatimukset esitetään yleisluontoisesti. Tietosuojaneuvoston kantana on, että menettelysääntöjen noudattamista koskevien valvontamenettelyjen tulee olla riittävän tarkkoja, jotta voidaan varmistaa käytäntösääntöjen valvontaelinten velvoitteiden johdonmukainen soveltaminen.
25. Menettelyissä on erityisesti määritettävä täysi valvontaprosessi, arvioinnin valmistelusta tarkastuksen valmistumiseen sekä lisävalvontakeinoja varmistamaan, että toteutetaan asianmukaiset toimet, joilla korjataan loukkauksia ja estetään toistuvia rikkomuksia. Valvontaelimen on lisäksi esitettävä todisteet etukäteen laadituista, tarkoitusta varten laadituista ja säännöllisistä menettelyistä jäsenten sääntöjen noudattamisen valvomiseksi selkeällä aikavälillä, sekä tarkistamaan jäsenten kelpoisuus ennen käytäntösääntöihin liittymistä.² Tietosuojaneuvosto suosittelee siksi, että Suomen valvontaviranomainen kehittää edelleen näitä vaatimuksia ja lisää esimerkkejä edellä mainituista menettelyistä (kuten menettelyistä, joiden mukaan tarkastussuunnitelmat on toteutettava tietyssä ajassa ja etukäteen määritettyjen kriteerien perusteella, erityisestä valvontamenetelmästä, asiakirjoista ja tulosten arvioinnista sekä käytäntösääntöihin kuuluvien jäsenten kattavasta yhteistyöstä).
26. Suomen valvontaviranomaisen akkreditointivaatimusten luonnoksen 4.4 jaksossa viitataan rikkomistapauksessa tehtävien korjaavien toimenpiteiden kuvauksiin, jotka on toimitettava Suomen valvontaviranomaiselle. Tietosuojaneuvosto katsoo, että kyseiset korjaavat toimenpiteet on määritettävä käytäntösäännöissä yleisen tietosuoja-asetuksen 40 artiklan 4 kohdan mukaisesti. Tietosuojaneuvosto suosittelee täten Suomen valvontaviranomaista viittaamaan toimenpiteiden luetteloon, joka on asetettu käytäntösäännöissä sellaisia tapauksia varten, joissa käytäntösääntöihin kuuluva rekisterinpitäjä ja henkilötietojen käsittelijä rikkoo käytäntösääntöjä.

2.2.5 LÄPINÄKYVÄ VALITUSTEN KÄSITTELY

27. Suomen valvontaviranomaisen akkreditointivaatimusten luonnoksen 5.1 jakson osalta tietosuojaneuvosto toteaa, että valvontaelimen olisi laadittava tehokkaita menettelyjä ja rakenteita valitusten käsittelemiseksi puolueettomasti ja avoimesti. Tämän osalta tietosuojaneuvosto panee merkille, että Suomen valvontaviranomaisen akkreditointivaatimusten luonnokseen kuuluu kuvaus valitusten käsittelymenettelystä. Tietosuojaneuvosto kuitenkin katsoo, että tarvitaan lisäselvennyksiä valitukseen vastaamisen ”arvioidusta aikataulusta”. Tämän osalta menettelyssä on edellytettävä, että valvontaelimen on tiedotettava valituksen tekijälle asian käsittelyn edistymisestä tai valituksen tuloksesta kohtuullisessa määräajassa. Tätä ajanjaksoa voidaan jatkaa tarvittaessa ottaen huomioon tutkittavana olevan organisaation koko sekä tutkimuksen laajuus. Tietosuojaneuvosto suosittelee, että vaatimusta muokataan vastaavasti.
28. Suomen valvontaviranomaisen akkreditointivaatimusten luonnoksen 5.4 jakson osalta tietosuojaneuvosto panee merkille, että valvontaelimen päätökset tai niiden yleiset tiedot on asetettava julkisesti saataville sen valitusten käsittelymenettelyn mukaisesti. Sanotun rajoittamatta kansallista lainsäädäntöä tietosuojaneuvosto kannustaa Suomen valvontaviranomaista muuttamaan

² Tietosuojaneuvosto antoi joitakin esimerkkejä tällaisista menettelyistä Itävallan valvontaviranomaisen yleisen tietosuoja-asetuksen 41 artiklan mukaisten käytäntösääntöjen valvontaelimen akkreditointivaatimusten luonnoksesta annetun lausunnon 9/2019 2.2.4 jaksossa.

tätä vaatimusta siten, että päätökset julkaistaan, kun ne liittyvät toistuviin ja/tai vakaviin rikkomuksiin, esimerkiksi rikkomuksiin, jotka voivat johtaa kyseessä olevan rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän käytännesääntöjen jäsenyyden keskeyttämiseen tai lopettamiseen. Muussa tapauksessa päätösyhteenvetojen tai tilastotietojen julkaiseminen olisi katsottava riittävän. Rekisteröidyille pitäisi kuitenkin joka tapauksessa tiedottaa heidän omien valitustensa tilasta ja tuloksesta, jotta menettelyn avoimuusvaatimuksia noudatettaisiin.

2.2.6 OIKEUDELLINEN ASEMA

Valvontaelimen oikeudellisen aseman osalta Suomen valvontaviranomaisen akkreditointivaatimusten luonnoksen 8.2 jaksossa todetaan, että valvontaelimellä on oltava soveltuvan ajan riittävät resurssit erityisiin tehtäviin ja vastuisiin. Tietosuojaneuvosto katsoo, että riittävien taloudellisten ja muiden resurssien olemassaolon lisäksi olisi vaadittava tarvittavat menettelyt valvontamekanismin toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi. Siksi tietosuojaneuvosto kannustaa Suomen valvontaviranomaista muokkaamaan vaatimuksen uudelleen vastaavasti.

3 PÄÄTELMÄT/SUOSITUKSET

29. Suomen valvontaviranomaisen akkreditointivaatimusten luonnos voi johtaa valvontaelinten akkreditoinnin epäjohton mukaiseen soveltamiseen ja edellyttää seuraavien muutosten tekemistä:
30. Yleisinä huomautuksina tietosuojaneuvosto suosittelee, että Suomen valvontaviranomainen
 1. laatii 3.1 jakson uudelleen osoitusvelvollisuuden osalta ja selventää, että valvontaelimen on osoitettava noudattavansa tietosuojalainsäädäntöä.
31. *Riippumattomuuden osalta tietosuojaneuvosto suosittelee, että Suomen valvontaviranomainen*
 1. selventää joko vaatimusten tekstissä tai esimerkkinä, että käytännesääntöihin kuuluva jäsen ei voi perustaa sisäistä valvontaelintä, vaan sen voi perustaa ainoastaan käytännesääntöjen ylläpitäjä
 2. muokkaa perustelujen toista kohtaa, jotta siinä korostettaisiin, että juuri akkreditointia pyytävän valvontaelimen on todistettava riippumattomuutensa
 3. muokkaa 1.1 ja 1.6 jaksoja ja selittää, miten taloudellinen riippumattomuus taataan, kun yhtä tai useampaa rahoituslähdettä ei enää ole
 4. sisällyttää 1.4 jaksoon selvennyksiä siitä, miten taloudellinen riippumattomuus varmistetaan valvontaelimen omaan toimintaan liittyvien riskien osalta, esimerkiksi vahingonkorvauksissa, jotka on maksettava valvontaelimen vastuun vuoksi
 5. selventää, miten valvontaelimen riippumattomuus voitaisiin osoittaa, mukauttamalla vaatimuksen sanamuotoa suuntaviivojen sanamuotoon valvontaelimen työntekijöiden/henkilöstön nimittämisen osalta 1.5 jaksossa
 6. lisää 1.13 jaksoon, että silloinkin, kun alihankkijoita käytetään, valvontaelimen on varmistettava sopimusosapuolen tarjoamien palvelujen tehokas valvonta.

32. *Eturistiriidan* osalta tietosuojaneuvosto suosittelee, että Suomen valvontaviranomainen
1. muokkaa 2 jakson perusteluihin sisäisiin valvontaelimiin liittyvät vaatimukset aiempaa tiukemmin, jotta niihin voidaan sisällyttää eturistiriidan puuttumista koskeva todistustaakka.
33. *Muodostettujen menettelyjen ja rakenteiden* osalta tietosuojaneuvosto suosittelee, että Suomen valvontaviranomainen
1. kehittää edelleen 4 jakson menettelyjä käytännesääntöjen noudattamisen valvonnasta ja antaa esimerkkejä kyseisistä menettelyistä
 2. viittaa 4.4 jaksossa korjaavien toimenpiteiden luetteloon, joka on asetettu käytännesäännöissä sellaisia tapauksia varten, joissa käytännesääntöihin kuuluva rekisterinpitäjä ja henkilötietojen käsittelijä rikkoo käytännesääntöjä.
34. *Valitusten avoimen käsittelyn* osalta tietosuojaneuvosto suosittelee, että Suomen valvontaviranomainen
1. muotoilee 5.1 jakson uudelleen siten, että valitukseen vastaamista koskevassa menettelyssä on edellytettävä, että valvontaelimen on tiedotettava valituksen tekijälle asian käsittelyn edistymisestä tai valituksen tuloksesta kohtuullisessa määräajassa. Tätä määräaikaa voidaan jatkaa tarvittaessa ottaen huomioon tutkittavana olevan organisaation koko sekä tutkimuksen laajuus.

4 LOPPUHUOMAUTUKSET

35. Tämä lausunto osoitetaan Suomen valvontaviranomaiselle ja se julkaistaan yleisen tietosuojasetuksen 64 artiklan 5 kohdan b alakohdan mukaisesti.
36. Yleisen tietosuojasetuksen 64 artiklan 7 ja 8 kohdan mukaisesti Suomen valvontaviranomainen ilmoittaa tietosuojaneuvoston puheenjohtajalle sähköisesti kahden viikon kuluessa lausunnon saamisesta, pitäytyykö se päätösehdotuksessaan vai muuttaako se sitä. Saman ajanjakson kuluessa sen on toimitettava korjattu päätösehdotus tai, mikäli se ei aio noudattaa tietosuojaneuvoston lausuntoa kokonaisuudessaan tai osittain, sen on toimitettava asianmukaiset perustelut.
37. Suomen valvontaviranomainen ilmoittaa lopullisesta päätöksestä tietosuojaneuvostolle, joka sisällyttää sen rekisteriinsä päätöksistä, kun asia on käsitelty yhdenmukaisuusmekanismeissa yleisen tietosuojasetuksen 70 artiklan 1 kohdan y alakohdan mukaisesti.

Euroopan tietosuojaneuvosto

Puheenjohtaja

(Andrea Jelinek)